

ANALIZA TELEVIZIJSKOG IZVJEŠTAVANJA TOKOM „NEĐELJE PONOSA“ (oktobar 2025.)

Podgorica, oktobar 2025. godine

Crna Gora
AGENCIJA ZA AUDIOVIZUELNE MEDIJSKE USLUGE
Broj: 04-633/25-857/1
Podgorica, 21.10.2025.godine

Uvod

Prva Parada ponosa u Crnoj Gori održana je 24. jula 2013.g. u Budvi, u organizaciji LGBT Foruma Progres. Održavanje Parade je bilo praćeno atmosferom nasilja, imajući u vidu da su okupljeni pripadnici LGBTIQ populacije, i oni koji su došli da ih podrže, bili izloženi pozivu na linč. Druga Parada ponosa u Crnoj Gori održana je 20. oktobra 2013.g. u Podgorici, pod sloganom „Crna Gora ponosno“ i protekla je uz jako policijsko obezbjeđenje i manje incidente. Nakon toga, svaka nova parada, iz godine u godinu, proticala je u značajnije mirnijoj atmosferi i uz manje incidenata.

Kao tada aktuelni događaji, medijski su bili veoma praćeni. Kontinutiet u analiziranju ovih sadržaja pokazuje da li interesovanje medija opada i na koji način se pristupa ovoj temi.

Kako su mediji jedan od ključnih faktora za formiranje javnog mnjenja, njihova izvještavanja o događajima poput Parade ponosa imaju veliki značaj. Zadatak medija je da prenesu nepristrasnu informaciju, da pitanja predstave na objektivan i uravnotežen način, ali je takođe, njihova uloga i da bez predrasuda stanu na stranu pravne jednakosti i doprinesu formiranju šireg društvenog antidiskriminatornog okruženja.

Predstavljanje LGBTIQ osoba u negativnom svjetlu, učinjeno to sa namjerom ili bez nje, utiče na predrasude koje društvo ima. Ignorisanjem prava bilo koje društvene grupe da ostvari pristup medijima na način koji obezbjeđuje da se raspravlja o pitanjima od značaja za jednu zajednicu, jednako je štetno kao i širenje diskriminatornog govora. Zbog toga je veoma značajno kako, ali i u kojoj mjeri su predstavnici jedne zajednice prisutni u medijima. Navedeno se naročito mora posmatrati u kontekstu činjenice da je sedmica tokom koje se održava Parada ponosa, sedmica u kojoj su LGBTIQ osobe najvidljivije u medijima.

O ovom događaju mediji posljednjih nekoliko godina, uglavnom, izvještavaju na neutralan način, ali sve je više pozitivnog, podržavajućeg tona. Bilježi se manje senzacionalističkih informacija i negativnih stavova što jeste važan korak ka tome da nijedna društvena grupa ne bude marginalizovana. Ono što nedostaje jeste analitički pristup obradi teme.

Trinaesta Parada ponosa održana je 4. oktobra 2025.g. u Podgorici, pod nazivom „Otpor gradi slobodu“ u organizaciji NVO Queer Montenegro. Parada je održana kao centralni događaj „Neđelje ponosa“ od 29. septembra do 5. oktobra 2025.g.

Zakonski okvir

Ustav Crne Gore, garantuje zaštitu ljudskih prava i sloboda, promovise zabranu izazivanja ili podsticanja mržnje ili netrpeljivosti po bilo kom osnovu, proklamuje zabranu diskriminacije.

Član 2 Zakona o zabrani diskriminacije¹ zabranjuje diskriminaciju zasnovanu, pored ostalog, i na rodnom identitetu i seksualnoj orijentaciji. Član 19 propisuje da se diskriminacijom smatra svako pravljenje razlike, nejednako postupanje ili dovođenje u nejednak položaj lica po osnovu rodnog identiteta ili seksualne orijentacije. Svaka osoba ima pravo da slobodno izrazi svoj rodni identitet i seksualnu orijentaciju, ali niko ne može biti primoran da se o tome javno izjasni.

Član 49 Zakona o medijima² propisuje da medij ne smije širiti, podsticati ili pravdati nasilje, mržnju ili diskriminaciju po osnovu rase, etničke pripadnosti, veze sa nekim narodom ili nacionalnom zajednicom, pripadnosti grupi ili pretpostavci o pripadnosti grupi, boje kože, pola, roda, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog porijekla, imovnog stanja, članstva u sindikalnoj organizaciji, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili porodičnog statusa, starosne dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog nasljeđa, rodnog identiteta, seksualne orijentacije i/ili interseksualnih karakteristika, kao i po osnovu stvarnih ili pretpostavljenih ličnih svojstava.

Član 15 Zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama³ propisuje da se AVM uslugom ne smije podsticati nasilje, mržnja, netrpeljivost ili diskriminacija po osnovu rase, etničke pripadnosti, veze sa nekim narodom ili nacionalnom zajednicom, pripadnosti grupi ili pretpostavci o pripadnosti grupi, boje kože, pola, roda, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog porijekla, imovnog stanja, članstva u sindikalnoj organizaciji, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili porodičnog statusa, starosne dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog nasljeđa, rodnog identiteta, seksualne orijentacije i/ili interseksualnih karakteristika, kao i po osnovu stvarnih ili pretpostavljenih ličnih svojstava.

Članom 11 Pravilnika o programskim standardima u radijskim i televizijskim programima⁴ propisano je da programski sadržaji radijskih i televizijskih programa ne smiju omogućavati promovisanje ili opravdavanje govora mržnje ili diskriminatornog postupanja, ili na drugi način opravdavati kršenje zajamčenih sloboda i prava čovjeka i građanina. U radijskim i televizijskim programima zabranjeno je emitovanje programskih sadržaja kojima se potencira pripadnost određenoj grupi, opredjeljenje, stvarno ili pretpostavljeno lično svojstvo, kao oblik diskriminacije prema njima. Emiteri su dužni da izbjegavaju korišćenje uvredljivih termina koji bi se mogli povezati sa određenom društvenom grupom.

¹ „Službeni list Crne Gore”, br. 046/10, 040/11, 018/14, 042/17

² „Službeni list Crne Gore”, br. 054/24

³ „Službeni list Crne Gore”, br. 054/24

⁴ „Službeni list Crne Gore”, br. 121/24

Metodološki okvir

Tokom „Nedjelje ponosa“, u periodu od 29. septembra do 5. oktobra 2025.g., analizirane su centralne informativne emisije, jutarnji programi i programski sadržaji o aktualnim društveno-političkim temama (current affairs emisije) u programima sedam televizijskih emitera sa nacionalnim pokrivanjem i to:

TELEVIZIJSKI PROGRAMI JAVNIH EMITERA	
Radio Televizija Crne Gore	Televizija Crne Gore (TV CG1)
„Lokalni javni emiter Radio i Televizija Nikšić“ d.o.o.	Televizija Nikšić
TELEVIZIJSKI PROGRAMI KOMERCIJALNIH EMITERA	
TV Adria d.o.o.	TV Adria
Nova M d.o.o.	TV Nova
AST d.o.o.	TV Prva
Televizija Vijesti d.o.o.	TV Vijesti
Lipa media d.o.o.	TV E

Tabela 1. Televizijski emiteri koji su analizirani tokom „Nedjelje ponosa“

1. Analizirano je prisustvo (kvantitativni element) informacija i priloga vezanih za održavanje Parade ponosa, kao i svih drugih informacija i priloga, direktno ili indirektno, vezanih za život i rad LGBTIQ populacije u Crnoj Gori. Kvantitativno prisustvo je analizirano po sljedećim parametrima:

1.1. Vrijeme emitovanja, pozicioniranost u odnosu na ostale teme i trajanje sadržaja;

1.2. Vrsta priloga (vijest, izvještaj, osvrt/analiza/komentar, intervju/gost u studiju);

1.2.1. *Vijest* - kratki priloz, usmjereni uglavnom na davanje informacije, obavještanje o jednom događaju, pitanju/temi.

1.2.2. *Izvještaj* - širi priloz organizovani i realizovani sa namjerom da informišu o događaju u njegovom procesu, nečemu što ima tok i više elemenata, sadrži izjave, poruke i zaključke.

1.2.3. *Osvrt/analiza/komentar* - duže forme, proizvedene kao skup više različitih sadržinskih elemenata poput: reagovanja ili komentara na određeni događaj, mišljenja eksperata o događaju ili problematici i sl.

1.2.4. *Intervju/gost u studiju* - priloz u kojima, u okviru informativne emisije, gostuje javna ili druga ličnost i daje odgovore na novinarska pitanja.

1.3. Karakter priloga (dominantno informativan, dominantno edukativan, dominantno zastupajući, dominantno senzacionalistički);

1.3.1. *Dominantno informativan* - prilog koji ima za cilj da informiše, obavijesti gledaoca o događaju, pitanju ili temi na način da prenosi vijest, bez obrazloženja teme i njenog dubljeg istraživanja.

1.3.2. *Dominantno edukativan* - prilog koji pored vijesti nudi i širi kontekst događaja, pitanja i teme, koji istražuje različite aspekte i poglede, sadržinski nudi sveobuhvatniji koncept.

1.3.3. *Dominantno zastupajući* - (media advocacy) prilog koji zastupa ili pomaže ostvarivanju ideja i ciljeva (šire, društvenih, ili uže, jednog pokreta ili organizacije).

1.3.4. *Dominantno senzacionalistički* - prilog koji se određenim događajem, pitanjem ili temom, bavi isključivo na pristrasan, trivijalan ili tabloidan način, sa ciljem povećanja gledanosti.

1.4. Način predstavljanja teme sa aspekta učešća sagovornika (državne institucije, nevladine organizacije, LGBTIQ osobe ili osobe iz njihovog bliskog okruženja, građani, bez sagovornika);

1.5. Opšti ton izvještavanja (pozitivan, negativan, neutralan). Pozitivno i negativno izvještavanje se odnosi na to kakav se utisak i generalna poruka šalje gledaocima, u smislu pozitivnog ili negativnog predstavljanja, mogućnosti pripadnika LGBTIQ zajednice i nevladinih organizacija koje se bave zaštitom

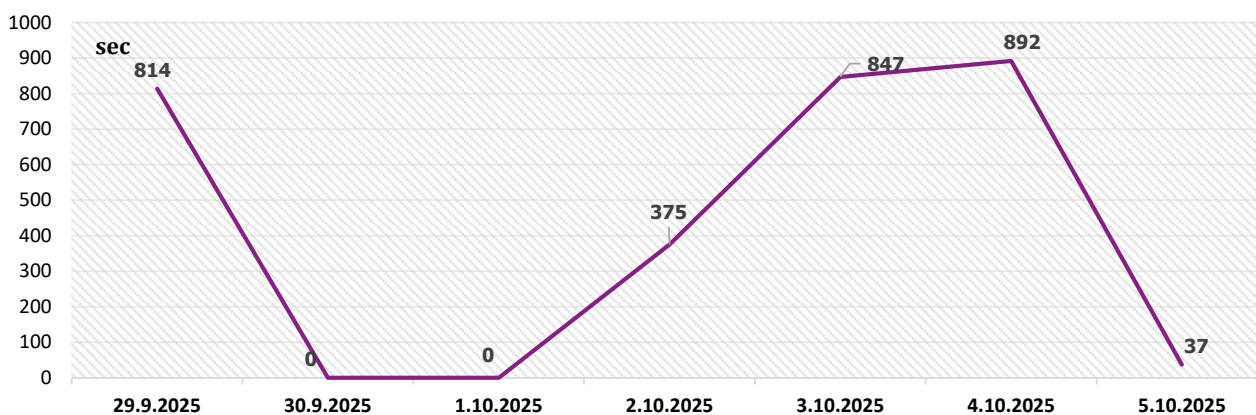
njihovih prava da upute poruku, slanje poruke tolerancije ili ne. Neutralno izvještavanje se odnosi prvenstveno na „tehničke“, kratke vijesti, bez poruke za gledaoca.

Kvantitativna analiza

Tokom sedam dana posmatrane su informativne emisije (jutarnji programi, centralne informativne emisije i programski sadržaji o aktuelnim društveno političkim temama). U posmatranim emisijama evidentirano je **12 priloga** vezanih za održavanje Parade ponosa ili na temu prava LGBTIQ zajednice. Ukupno trajanje svih 12 priloga iznosilo je **49 minuta 25 sekundi** (2965 sekundi).

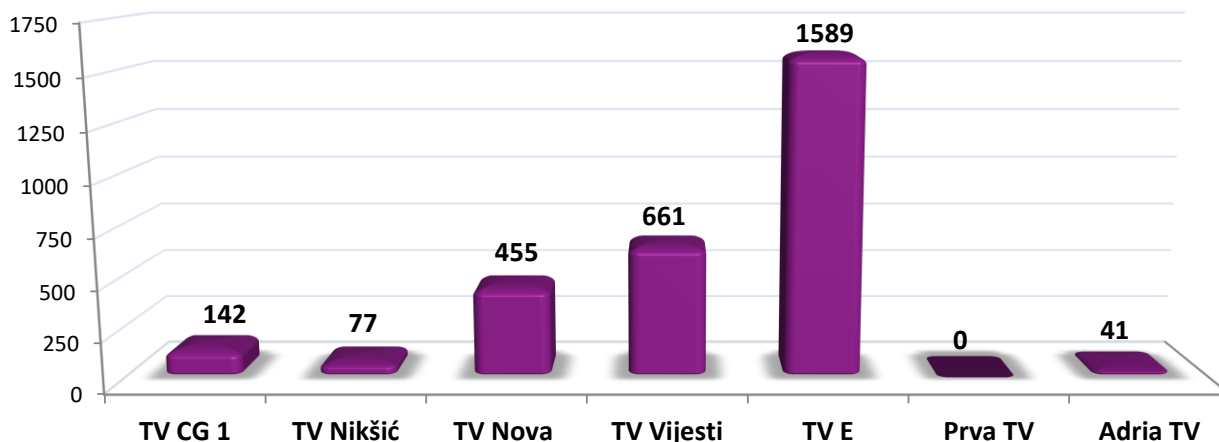
Statistički posmatrano, najveći broj informacija objavljen je na dan održavanja Parade ponosa, 4. oktobar (30,08%), kao i dan uoči održavanja parade, 3. oktobar (28,56%).

Nešto značajniji udio zabilježen je i prvog dana posmatrane sedmice, 29. septembar (27,45%). Taj podatak uslovljen je činjenicom da je na Televiziji E, u okviru „Budilnika“, realizovan intervju sa Milošem Kneževićem iz Centra za građansko obrazovanje (13 minuta), koji je govorio na temu ovogodišnje Parade ponosa i prava LGBTIQ osoba. Tokom dva dana obilježavanja „Neđelje ponosa“ (30.09. i 1.10.2025.g.), u posmatranim emisijama nije bilo informacija o ovom događaju ili pravima LGBTIQ osoba, uopšteno.

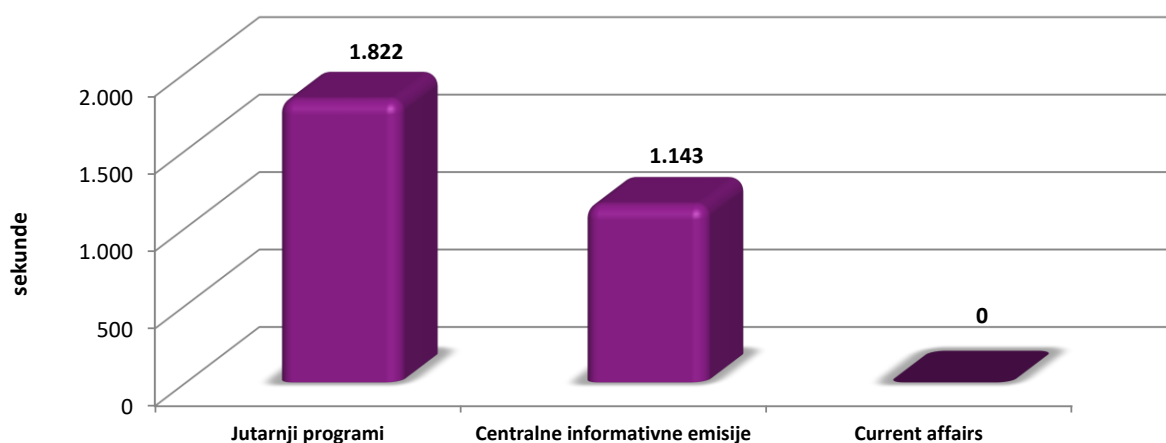
Grafik 1: Količina objavljenih informacija po danima (sekunde)

Posmatrajući po emiterima, najviše objavljenih informacija je imala Televizija E, u čijem programu je objavljeno oko 54% svih informacija. Navedeni podatak uslovljen je činjenicom da su u okviru jutarnjeg programa „Budilnik“ emitovana dva intervjua. Jedan sa Milošem Kneževićem iz Centra za građansko obrazovanje, 29. septembra (13 minuta), a drugi 3. oktobra sa Stašom Baštricom iz organizacije Queer Montenegro (10 minuta 29 sekundi). U posmatranom periodu i u posmatranim sadržajima TV Prva nije bilo informacija posvećenih ovoj temi.

Grafik 2: Informacije po emiterima (sekunde)

Prilozi u okviru jutarnjih programa bili su zastupljeni u trajanju od 1822 sekunde, preostali dio, 1143 sekunde, emitovan je u okviru centralnih informativnih emisija.

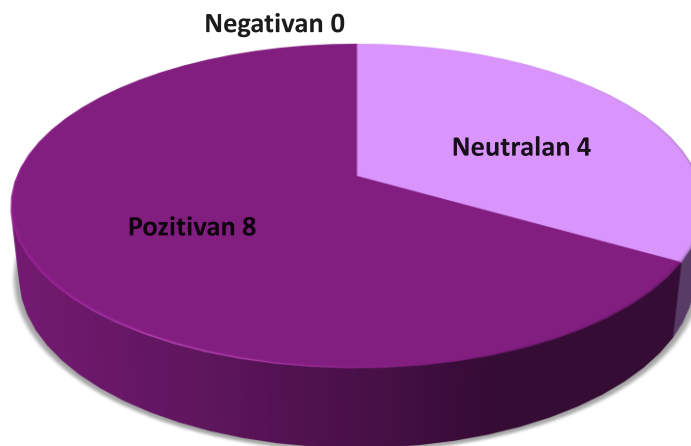
Grafik 3: Količina objavljenih informacija po vrsti sadržaja (sekunde)

Tokom obilježavanja ovogodišnje „Neđelje ponosa“ informacije i prilozi su većinom objavljivani u drugoj polovini emisija (1227 sekundi). U trećem dijelu analiziranih programskih sadržaja objavljeno je 917 sekundi, a na početku 821 sekund.

Od ukupno **12 priloga**, sedam ih je bilo u formi *izvještaja*. Tri priloga su emitovana u formi *intervjua*, a po jedan u vidu *saopštenja* i u vidu *vijesti*. Korišćenje dužih i sadržajnijih formi ukazuje na posvećenost medija temi.

Od 12 priloga, **osam** je imalo dominantno zastupajući karakter i to u pozitivnom tonu. Tema je uobičajeno predstavljana uz učešće sagovornika, uglavnom predstavnika LGBTIQ zajednice ili nevladinih organizacija, ali i političkih predstavnika.

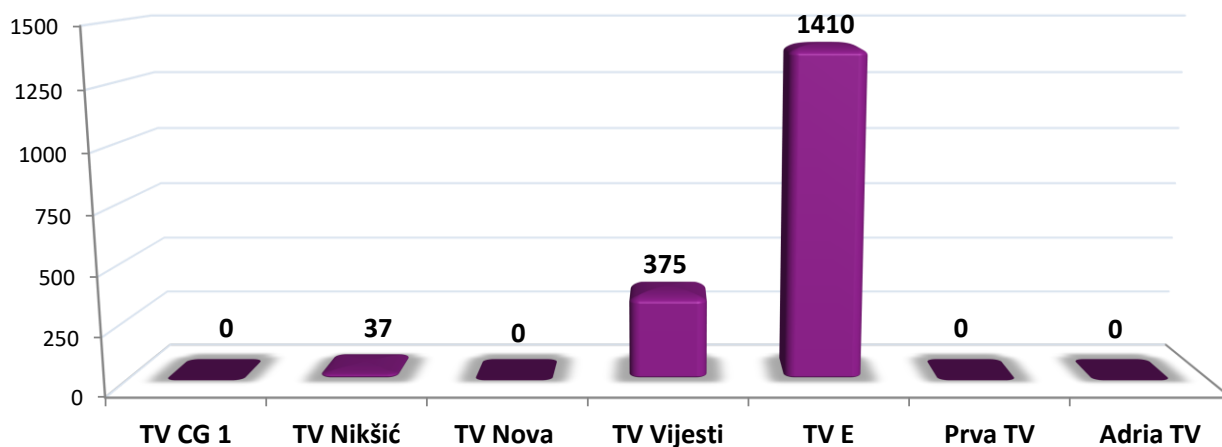
Kao pozitivno izvještavanje se prepoznaje **osam** priloga. U ovim priložima generalna poruka koja se šalje gledaocima je poruka tolerancije koju su uputili organizatori i učesnici Parade, te predstavnici državnih institucija. Takođe, objašnjavaju se položaj i problemi sa kojima se suočava LGBTIQ zajednica, daje se prilika njenim predstavnicima da iznesu opšte stavove u vezi sa svojim pravima.

Grafik 4: Opšti ton izvještavanja u priložima (broj priloga)

a) Izvještavanje u jutarnjim programima

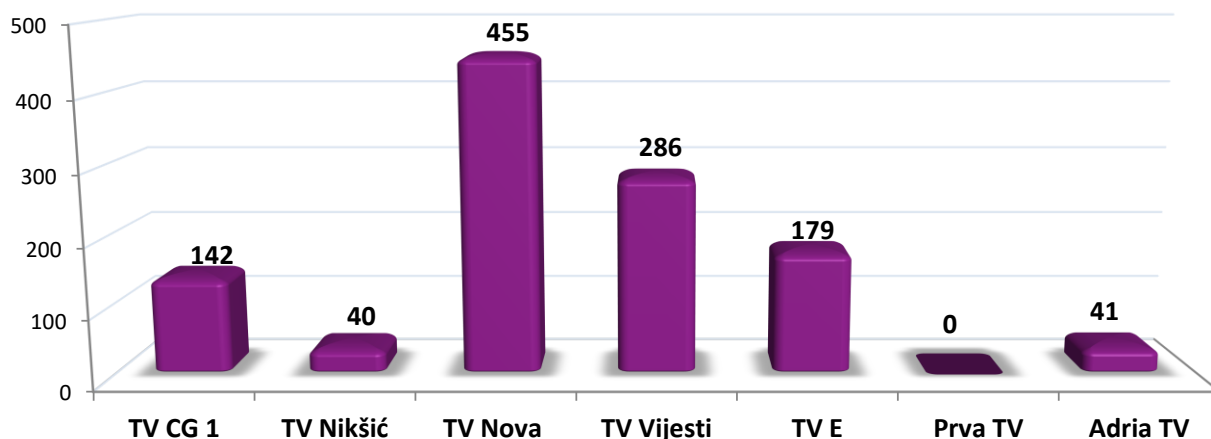
Informacije o „Neđelji ponosa“ emitovane su u okviru jutarnjih programa tri emitera: TV E, TV Vijesti i TV Nikšić.

Grafik 5: Količina objavljenih informacija u okviru jutarnjih programa po emiterima (sekunde)

b) Izvještavanje u centralnim informativnim emisijama

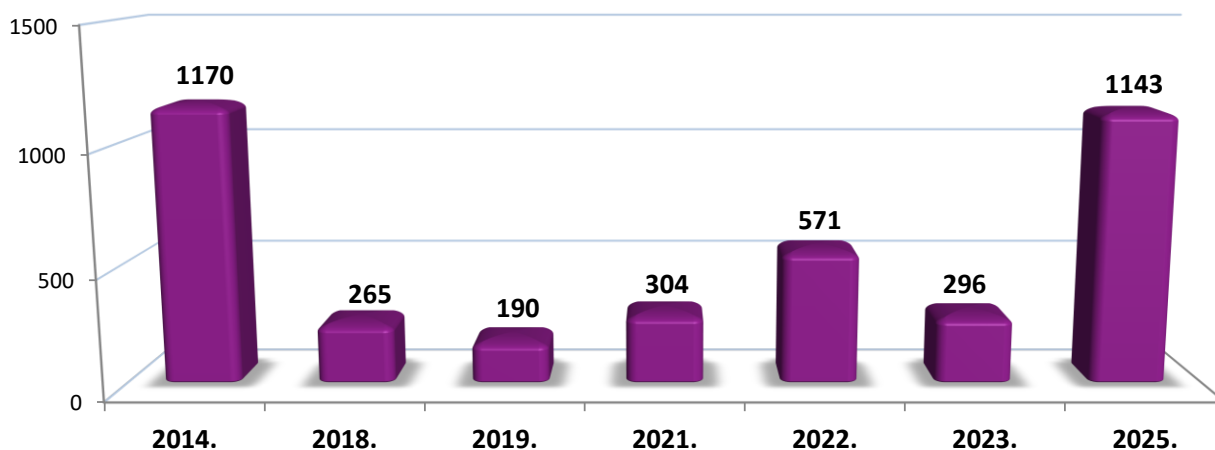
U okviru centralnih informativnih emisija najveća količina informacija emitovana je na Televiziji Nova.

Grafik 5: Količina objavljenih informacija u okviru centralnih informativnih emisija po emiterima (sekunde)

Upoređujući sa podacima prikupljenim u vrijeme održavanje Parade ponosa 2023.g. („Samoodređenje“, 21.10.2023.g.) prosječna količina informacija objavljenih 2025.g. u centralnim informativnim emisijama je veća za 74%.

To je najpribližnije učešću ovih informacija u centralnim informativnim emisijama koje je zabilježeno u vezi sa Parodom ponosa 2014. godine.

Grafik 6: Informacije u centralnim informativnim emisijama, 2014 - 2025. (prosjeak, sekunde)

Posmatrajući opšti ton izvještavanja, **četiri** priloga su imala neutralan ton. To su prvenstveno prilozi koji daju opšte informacije o održavanju Parade ponosa.

U posmatranom periodu nije evidentiran negativan ton izvještavanja o ovoj temi.

Analiza ukupnog izvještavanja

Izvještavanje posmatranih medija tokom „Neđelje ponosa“ 2025. pokazuje pozitivan trend u odnosu na prethodne godine. Ton priloga je dominantno podržavajući i konstruktivan.

U poređenju sa ranijim godina prilozi su duži, sadržajniji i češće imaju oblik izvještaja ili intervjua, što ukazuje na zreliji urednički pristup i veću profesionalnu odgovornost medija. Ipak, iako je prisutno više sadržaja u centralnim informativnim emisijama, još uvijek nije dosegnut nivo dubinskog javnog dijaloga karakterističan za tematske emisije ili analitičke formate.

Posmatrajući prosječne podatke moglo bi se zaključiti da se vidljivost LGBTIQ zajednice u medijima poboljšala imajući u vidu da se predstavnici zajednice i organizacija ne pojavljuju samo kao objekti izvještavanja, već češće kao aktivni sagovornici. Učešće predstavnika državnih institucija u pozitivnom tonu dodatno pokazuje institucionalnu legitimaciju ove teme. Ipak, uočava se da raznolikost glasova još uvijek nije dovoljna, jer su određene grupe (poput trans osoba, mladih ili lokalnih aktivista) manje zastupljene.

U odnosu medija prema ovoj temi i dalje se registruje izvjesna uzdržanost. Kvalitativni aspekt često izostaje – analiza, kontekst i dublje razumijevanje šire društvene slike su rijetko prisutni. Nijedna emisija posvećena aktuelnim društveno-političkim temama nije u potpunosti ili većim dijelom bila posvećena Paradi ponosa ili pravima LGBTIQ zajednice. To ukazuje da mediji ovu temu još uvijek tretiraju kao događaj, a ne kao trajno društveno pitanje. Takođe, mediji se dominantno oslanjaju na klasične formate vijesti i izvještaja, dok nijesu zastupljene duže forme kao što su dokumentarne forme, debate, paneli i istraživačke priče. A upravo ove duže forme izvještavanja omogućavaju dublje razumijevanje društvenih fenomena i veću vidljivost problema i rješenja.

Raspored priloga u emisijama pokazuje i percepciju važnosti teme: većina priloga emitovana je u drugom ili trećem dijelu emisija, što sugerise da se ove teme ne smatraju vodećim ili udarnim. Emisije sa najvećom gledanošću rijetko daju prioritet ovim sadržajima, što ograničava njihov domet u najširoj javnosti.

Važno je istaći da pozitivan ton izvještavanja ne znači nužno i dubinu pristupa. U pojedinim slučajevima pozitivne poruke imaju formalni karakter, bez dubljeg bavljenja ključnim problemima sa kojima se LGBTIQ zajednica suočava. Postoji rizik da se Parada posmatra kao protokolarni ili ceremonijalni događaj, umjesto kao prilika za kritičko propitivanje društvenih i institucionalnih barijera.

Ocjene i zaključci

1. Mediji u Crnoj Gori pokazuju napredak u načinu izvještavanja o LGBTIQ temama – prisutna je veća kvantitativna zastupljenost, pozitivniji ton i manjak senzacionalizma. Međutim, još uvijek se ne koriste puni potencijali medijskog prostora da bi se o ovim temama govorilo analitički, kontinuirano i ravnopravno sa drugim društveno-političkim pitanjima.
2. Ignorisanjem prava bilo koje društvene grupe da ostvari pristup medijima na način koji obezbjeđuje da se raspravlja o pitanjima od značaja za jednu zajednicu, jednako je štetno kao i širenje diskriminatornog govora. Zbog toga je veoma značajno kako, ali i u kojoj mjeri su predstavnici jedne zajednice prisutni u medijima.
3. Tokom sedam dana, u informativnim emisijama sedam televizija posmatrane su (jutarnji programi, centralne informativne emisije) evidentirano je 12 priloga vezanih za održavanje Parade ponosa ili na temu prava LGBTIQ zajednice. Ukupno trajanje svih 12 priloga iznosilo je 49 minuta 25 sekundi (2965 sekundi).
4. Svi prilozi emitovani su u okviru jutarnjih programa (u trajanju od 1822 sekunde) ili u okviru centralnih informativnih emisija (u trajanju od 1143 sekunde).
5. Za razliku od prethodnih godina, nije zabilježeno da je na sam dan održavanja događaja bio značajno veći broj informacija u odnosu na cjelokupnu sedmicu.
6. Informacije o „Nedjelji ponosa“ emitovane su u okviru jutarnjih programa tri emitera: TV E, TV Vijesti i TV Nikšić, od čega najviše na programu TV E.
7. U okviru centralnih informativnih emisija, u toku posmatrane sedmice, najveća količina informacija emitovana je na Televiziji Nova. Upoređujući sa podacima prikupljenim u vrijeme održavanje Parade ponosa ranijih godina, može se konstatovati da je veći kako prosječan broj priloga, tako i ukupna količina objavljenih informacija u centralnim informativnim emisijama (prilozi su trajali duže i bili su sadržajni).
8. Činjenica da ni jedna emisija o aktuelnim društveno-političkim temama nije bila posvećena, djelimično ili u cjelosti, ovogodišnjoj Paradi ponosa, ukazuje na da se za ovu temu još uvijek ne koriste, u punom kapacitetu, duže forme izvještavanja koje omogućavaju dublje razumijevanje društvenih fenomena i veću vidljivost problema i rješenja.
9. U posmatranom periodu, 41% informacija i priloga posvećeno Paradi ponosa je objavljivano u drugom dijelu informativnih emisija (1227 sekundi). U trećem dijelu analiziranih programskih sadržaja objavljeno je 917 sekundi, a na početku 821 sekund informacija o ovom događaju i temi.
10. Posmatrajući po emiterima, najviše objavljenih informacija je imala Televizija E, u čijem programu je objavljeno oko 54% svih informacija. U posmatranom periodu, u informativnim emisijama TV Prva nije bilo informacija posvećenih ovoj temi.
11. Informacije su uglavnom realizovane u formi *izvještaja*. Tri priloga su emitovana u formi *intervjua*, a po jedan u vidu *saopštenja* i u vidu *vijesti*.
12. Prilozi su većinom imali zastupajući karakter i to u pozitivnom tonu. Tema je uobičajeno predstavljana uz učešće sagovornika, uglavnom predstavnika LGBTIQ zajednice ili nevladinih organizacija, ali i političkih predstavnika.
13. Posmatrajući opšti ton izvještavanja, osam priloga karakteriše pozitivno izvještavanje. Neutralan ton u odnosu na održavanje Parade ponosa imalo je četiri priloga, dok negativan ton izvještavanja nije zabilježen tokom analiziranog perioda.

Preporuke

1. Kako bi se unaprijedio kvalitet medijskog izvještavanja, potrebno je podstaći analitičke i edukativne formate koji nude dublje razumijevanje teme, uključuju različite perspektive i povezuju Paradu ponosa sa širim pitanjima ljudskih prava i društvene jednakosti.

2. U izvještavanje treba uključiti raznovrsnije sagovornike – ne samo predstavnike organizacija, već i članove zajednice, mlade, roditelje, stručnjake, psihologe, lokalne aktiviste i predstavnike institucija.

3. LGBTIQ teme treba obrađivati ne samo tokom „Neđelje ponosa“, već kontinuirano tokom cijele godine, čime se izbjegava sezonski ili simbolički pristup. Umjesto tretiranja teme samo kao ili kroz jedan događaj, pravima, položajem i izazovima LGBTIQ zajednice treba se baviti kao trajnim društvenim pitanjem.

4. Neophodno je da novinari i urednici imaju dodatnu edukaciju o rodno-senzitivnom jeziku, terminologiji i izbjegavanju stereotipa, kako bi se izbjeglo nenamjerno reprodukovanje predrasuda ili trivijalizacija teme.

5. Dalji napredak u načinu izvještavanja o LGBTIQ temama zavisi od prelaska sa događajnog na suštinski pristup, jačanja dubinskog novinarstva i uključivanja raznovrsnih glasova zajednice u javnom diskursu.

DIREKTORICA

Sunčica Bakić, s.r.

Pripremile: Danijela Rašović
Sladana Radonjić
Marija Aligrudić
Irena Pavićević
Anastazija Perović

Odobrila: Jadranka Vojvodić